

Efesusi Komu Ka

Efesusi ya numuna meya naba ya Esia ebau ya ne. Yalo ya wenena mumudi suki gotinina ma kuliya Atemisi ya ouni-luni-kani umuti, mono numuna naba ku edamo ne. (Aposolo 19:23-28) Ena Polo eba nedo-nedo moinami kamena lele (2), yalo ya Efesusi numudo uto, Yuda wenena mono numunigu dito api gilibami ne. (Aposolo 18:18-21) Ido eba nedo-nedo moinami kamena tili (3), yalo ya Efesusi numudo kofa itibito uto, melege tili (3) yalo ya minoto, koli kikitamo wenena ya api gilibimo wiye. (Aposolo 19:1-10)

Ena Lomu numudo nelau minami kamenalo ya nofo fulunawamo kamena moda adu nenako, ka ma api gilibinae, loto lufuwa ama wi fulo gedami, ya katoti oluti Esia ebau numudonamado monolo mau wi-wi amo wenena minado yaki fulo gedato katenawae, loto lufuwa ama ya wi fulo gedami ne. Ido mono lono olu-olu imo we Tikikusi yakafo Polo monala ido kala muki ya logiminagoliye, loto Efesusi numudoka ilifi melami we ya lufuwa ama oluto uto gimaiye, loti wenena mumudi kani kiyamo ne. (Efesusi 6:21, 22)

Lo oloto melami ka

¹ Aiyo, linate felegaga wenena Efesusi numudo minoti, Kilisto Yesu lulau mino edeti koli kikito umu minamo wenena ya namo Polo, Kilisto Yesu aposolola, Gotikafo kala lalo kito lonowalo ya fulo

nedaito olu minomo we, ya lufuwa ama wi fulo gedowe. Eyaló.

² Metefo Gotidokati ido Wekolate Yesu Kilistodokati ya nasafili mona ido you amene mona ya linatedoka mino gedenaiye.

Gotikafo Yesudoka mono kanuwa olu oloto pi ledami ka

³ Wekolate Yesu Kilisto Gotila minoto Melafo minoto imo we ebola ya oluto dito loto kolokele. Amokafo Kilisto lulau mino edonimo yamu kosinau mono ubalela mona-mona olumo faito ledetami ne. ⁴ Komu adeina mika apito oloto piyámami kamenalo ya amo lulau mino edenawae, loto iyaina o ledami, ya amo omunalo felegaga mo loti minenawae, loto iyaina o ledeto mono ubalewa olu lomami ne. Eti o ledami, ya siya-muluna lomami yamu ⁵ Yesu Kilistodokati olu nanimo nomilipane itenae, loto komu adeinati lo ledami yamu olu leboilami ne. Eti imo, ya moda aimola kala lalo kito ido siyamulunau lalo kolito ya eti o ledami ne. ⁶ Ido aimola nasafilila lamena imoma ebola olu faka lenawae, loto eti o ledami ne. Nasafililawa ya Nalafo siya-muluna umu-umu o minami we lulau mino edonimo yamu nasafili o ledami ne.

⁷ Ido amo lulau mino edonimo yamu wanulakafo meina fito efili ledeto, nosámami monate kilili o ledami, ya Goti aimola nasafili aboga minaima nenako yamu eti o ledami ne.

⁸ Nasafililawa mau naba-naba lekito lomami, ya ka manedeu minenami ka mona-mona ido kolife lo fuli lenumo ka naba yaki lomami ne.

⁹ Eti o ledami, ya aimola siya-mulunau lalo kolito

ya kala lalo kiyami ka, komu falukuto nemo ka lo oloto pi lomami, ya etito ne: ¹⁰ Wenena, netamata, kosinaleka, mikaleka, muki-muki ya kofa itibito olu lawoko ito Kilisto ya kiyabani we wenaba mona aboga minenaiye, loto kamenawa melami yama moda o fedageto ya eti enami ne.

¹¹ Ya we ya lulau mino edonimo yamu lamo yaki ya nanimo wenenane ko nomo netane ona ya minenawae, loto iyaina o ledami ne. Eti loto komu adeina auma wito lo ledami, ya amokafo neta-mata enae, loto kala ki minami yamu moda olufe-fe limo we yakafo komu adeina eti lo ledeto iyaina o ledami ne. ¹² Eti o ledami, ya lalimo komu apito Kilisto lulau mino edeto amomu kolito kiyaba onimo wenena ya oto meletu o minonimo monate yamo lamenala ebola olu faka lenaiye, loto eti o ledami ne.

¹³ Ena linate ayaidana oti kala kuwa lalo olu omudi kami ka ona kula ya kolito koli kikito umuti lulau mino edamo yamu Ouna Felegaga lutigu mele gedenae, loto iya ku gedami yamamo aina wito eikawa wi gede ne. ¹⁴ Gotikafo lalimo muki kofa itibito olunae, loto meina fito efili ledami, ya neta aiga lumunae, loto Ouna Felegaga luteu ago o mele ledami ne. Eti o ledami, ya lamenala ebola olu faka lenawae, loto eti o ledami ne.

Goti lamenala aumala ya mino faito gedenaiye, loto Polokafo loumu-umu o minami ka

¹⁵ Etito namo ya linate Wekola Yesu koli kikito umuti felegaga wenenala muki seti-muludi gimigimi o minamo ka kolomo, yaloti ¹⁶ ya kamena-kamena linatemu kolito, siyane, lalole, loto Goti

loumutoko minomo ya eti loto loumu-umu o minomo, ¹⁷ Wekolate Yesu Kilisto Gotila Metefo lamena aboga yakafo Ounadokati oudi olu lamena o gedeto, ka manidigu mele gedeto, Goti monala olu oloto pi gimageto, kolife lenawae, loto loumu-umu o minowe.

¹⁸ Eti o gedageto, luti-kati omuna olu lamena ageto, ya iyaina o ledami mona yamu kolito kiyaba o minonimo yama kolife loti, ido amo lamena abogakafo olu lamena o ledageto, aimola felegaga wenenala lalo lema minenawae, loto olu mau wi ledeto olu amodoka ekele ledenami yamaki kolife loti, ¹⁹ ido aumala, naba-naba neta-mata muki olu fulo gedami aumala, ya lamo koli kikitonimo wenenadoka olu oloto pi ledami aumala yamaki kolife lenawae, loto loumu-umu o minowe.

Aya aumalawa naba-naba yakafo ²⁰ Kilistodoka olu oloto pito, folaiiguti olu nedi edeto ya kosinauka ana onaleka olu amedo edaito ne. ²¹ Yakafo ya mikauka kosinauka wenabafe, ido kulinigi wefe, ido auma wiyamo wefe, ido wekolafe, ido kulini kani kuni idami wenena mona-mona nabanina muki ya amokafo olu fulo gedeto dito ne. Etito minami ya kamena oiya yako minámaiye. Moda minowa-minowa oto minenagoliye.

²² Ido wenena, neta-mata, muki ya fulo kiyana feumau gedeto, ya u kiyabani we wenaba dito minenaiye, loto, ido mono wenenala mau naba manini ya mino gedenaiye, loto fulo edami ne. ²³ Etito amo ya manede neto, ido lamo ya ukana minonimo, ya amo neta-mata muki netau yau mino faitoto minami weki kutifi filiga-filiga o

minoninako, amo moda mino faito ledami, ido lamo ya mino faito edonimo ya minone.

2

Lifimateu folonigu yauti Gotikafo Kilistoki lakoina olu nedi ledami ka

¹ Ido linete ya komu nosámami monatina lifimatigu ya moda folamo yama ne. ² Kamena yalo ya linete aya mona melamo ya mikaleka ama mona ege meleti epe-uwapeku aumaniki minamo we enisole nosámamo kiyabani we wenaba nosámami aboga monalamaidana ya meleti moinae. Wewa ounawa ya wenena ka koliti kolámoti moinama wenena lunigu oiya amaleka lono olu-olu o minami we ya ne. ³ Aya wenena kiliyanigu yau lalimo muki yaki komuma monito ukade lalo kolami mona melonimo yama ukadelute-kate leya-leya ido ya ege melone. Eti onimo ya wenena liliga luni lila monalawa yamu ya lifima ka naba olu minamo ya lalimo komuma ayaidana oto lute lila mona melonima ne.

⁴ Eti onima nefa, ido Goti miluma kolami mona aboga yakafo siya-muluna oluto dito lomainako, ⁵ yamu monate nosámaigu foloniguti ya Kilistoki lakoina olu omude kofawa o ledami ne. Ya koli minafe? Amo nasafilila yakafo olu omudi kami ne. ⁶ Ido Kilisto Yesu lulau mino edonima nenako, yamu amoki lakoina olu nedi ledeto, ido amoki lakoina olu kosinauka amedo ledaiye. ⁷ Eti o ledami, ya Kilisto Yesu lulau mino edonimo ya olu lalo o ledami mona yakafo kamena minowaminowa omo unaido yalo ya nasafilila naba-naba

faitomo idami ya olu oloto pinaiye, loto eti o ledami ne.

⁸ Moda kolafe? Koli kikito umamo yamu amo nasafililakafo olu omudi kami ne. Ido aya netawa ya linatedokati minámaiye. E'e, Gotikafo faifa gimami neta ya ne. ⁹ Wenena mate lalimo monanate efe loto melenumo lono olonimo yamu lomami ne, loti inanimu ukani-kulinina oluti ditenawae, loto Gotikafo e'e, faifa gimowe, loto lomami ne. ¹⁰ Ido amokafo kofawa olu oloto pi ledami, ya lalo melenumo mona, komu olufe limo monawa lalo ya ayalo moninawae, loto Kilisto Yesu lulau mino edonimo ya kofawa olu oloto pi ledami ne.

Gotikafo Yuda wenenaki ailo feka wenenaki Kilisto lulau mino edamo ya olu lawoko itami ka

¹¹ Etito Goti aimolakafo olu omude kami yamu linate eti loti kati ki minalo: Komu adeinati ya Yuda wenena, Goti ainala ukade atuwa fukonimo wenena ya faifa lalimo adekafo fukoba, ido ainala mino ledaiye, loto, ido linate ailo feka wenena ya fa wenena ukadigu ainala minámami wenena minae, loto lo-lo one. ¹² Ya kamenalo ya linate Kilisto mino edámoti, Isilaeli wenena yaki wenenate minámoti ailo feka minanako, yamu Gotikafo iyaina o ledeto amoki kutifi edonimo ka ya lo mele lomaifa, ido linate ailo feka minanako, yamu logimámaiye. Eti inako, lutikafo neta kula ya ma olu yawa fiyámaito, Gotiki mino edámoti, faifa mikaleka wenenako ya minae. ¹³ Etiti komu ya faiga minama nefa, ido oiya ama Kilisto Yesu

lulau mino edamo yamu amo wanulakafo olu adu bulu ledami ne, loti kati ki minalo.

¹⁴⁻¹⁵ Yamu ya eti loti kolalo: Amo aimoladoka yako you amene monate ya ne. Komu ya eti alo, eti ámaló, loto lo melami ka yamu Yuda wenenaki ailo feka wenenaki kuwolafo-kuwolafo minonima nefa, ido amo ukana yamo lo melami kawa kuwolafo-kuwolafo monatewa kilili o ledeto, ya kilawa muliti pito olu filiga-filiga mele ledami yama ikilito, lelewai ya moda olu lawoko itami ne. Eti o ledami, ya amo lulau mino edonimo wenenawa lelewai ya olu lawoko ito kofawa olu oloto pi gedoneto you lo minenawae, loto eti o ledami ne.

¹⁶ Ido komu ya kuwolafo-kuwolafo minonimo wenena lelewai ya Goti kuwolafo yaki minoba, amo ukana lawoko yá yofolo folami yakafo kuwolafo-kuwolafo minonimo monate ofo fulu ledeto, ya lelewai olu lawoko o ledeto itibito Gotiki olu kutifi ledenae, loto eti o ledami ne.

¹⁷⁻¹⁸ Eti o ledeto, ya oto faiga minamo wenena ido adu minonimo wenena lelewai ya amodokati Ouna lawoko luteu mino ledami yakafo olu Metefodoka u fede ledami yamu lelewai ya olu you lo ledami ka ya lo oloto lomami ne.

Kilisto wenenala muki ya Goti numuna minonimo ka

¹⁹ Etito oiya ama linate ya ailo wenena, kamena linako mino ledamo wenena yaidana minámæ. E'e, Goti felegaga wenenalaki olu ekele gedeito, aimola nomilipala ona ya minae.

²⁰⁻²¹ Ido Goti numuna kuwami yaidana oti minae. Kilisto Yesu aimola ya lagi ya ne. Ido

apokolote polofete ya numuna kilawa fito olu auma wi gedageto, ya amo lulau mino edamo ya numuna naba efe loto mene-mene omo dito, u Wekola lulau mino edamo yamu felegaga kuliyai numuna naba oloto pito minomo idaiye. ²² Minomo idaito, ya linate yaki ayaidana oti Ouna lunigu mino gedami yamu u Goti numuna ona minenawae, loto amo lulau mino edamo ya mene oto ku gedami ne.

3

Kilisto kala kuwa ya ailo feka wenena lo oloto pi gimami lono ya Polo anau melami ka

¹ Aya yamu ya namo Polo linate ailo feka wenenamumu kolito Kilisto Yesu kala kuwa oluto moinoneto nela fi nedamo minowe.

² Ido linate ya moda eti loti koli minae: Gotikafo nasafilila nomami, ya linatemu kolito nasafiline giminamo kanu yamu logiminane, loto lonolawa nomami ya ³ eti loto nomaiye: Amokafo falukami ka lo oloto pi nomaito kolomo yama lufuwa ka lina efema wi fulo gedomo, ⁴ ya linate katoti ya lunekafo falukami kawa Kilisto yamu kolife lomo ya moda kolife lenawae. ⁵ Falukami kawa ya komu wenena adeina afimalekati minomo idamo ya lo oloto pi gimámami nefa, oiya felegaga aposolola ido polofetela ya Ouna lulau mino edonimo ya lo oloto pi lomami ne. ⁶ Kawa ya etito ne: Kala kuwa lalo yakafo Isilaeli wenenaki ailo feka wenenaki olu lawoko o ledaito, ya Kilisto Yesu lulau mino edonimo yamu kala lo mele lomami kula ya koli kikitoto olonimo wenena

lakoina minoto, ukana lawoko ya lakoina minoto, ido iya ku ledami neta olunumo wenena lakoina minone, loto lo oloto pi lomami ne.

⁷ Kawa kuwalo lonodo wela minenane, loto Goti aumala namodoka olu oloto pito nasafilila nomaito, eti o minomo ne. ⁸ Namo ya felegaga wenenala muki yauti kiyenido we lumuto minofa, ido nasafililawa ya eti loto nomami ne: Kilistodoka ya mono netala, ko nami neta ogofuto katámenumo netala, ya ailo feka wenena lo oloto giminane, loto nasafili o nedeto lonowa nomami ne. ⁹ Ido neta-mata muki olu oloto piyami we Gotikafo adeina akaimati falukami ka lula-kalau falukuto kolami ka ya lo oloto pi giminane, loto nasafili o nedeto lonowa nomami ne.

¹⁰ Eti o nomami, ya oiya amaleka monolo mau wi-wi amo wenenala muki ya kawa olu oloto pi lomami ya kosinalo minamo wenena wenabani ido kulinigi we leyeti ya ka manenau nemo ka mona-mona kolife lenawae, loto nasafili o nedeto lonowa nomami ne. ¹¹ Eti enae, loto adeina akaimati kolami ka ya olu Wekolate Kilisto Yesudoka moda kulawa itami ne. ¹² Ido koli kikitito umoninako, yamu amo lulau mino edonimo yamu koli kolámoto, auma wito minoto, u Gotidoka ekelone. ¹³ Yamu eti loto logiminagolowe. Kolalo. Namo linatemu oto ogofu kolomo yamamu muludi fou ádaneyo. Eti omo ya linatemu olu lamena o gedami mona ya ne.

Polokafo wenenawa yamu kolito Goti loumami ka

¹⁴ Aya yamu ya Metefo onobalalo ya kiyane umola fito loumu-umu o minowe. ¹⁵ Aya Metefodokatiko ya wenena muki mikaleka kosinaleka kulite naba ya olu-olu o minone.

¹⁶ Ido loumu-umu o minomo ya eti loto loumowe: Amo ya lamena auma mona abogadokati ya Ounakafo aumala luti-katigu olu auma wi gedageto, ¹⁷ ya koli kikito umato, ya Kilisto seti-muludigu mino gedageto, ya linate seti-muludi gimi-gimi o minenawamo mona yakafo numuna lagi yaki ido yá lufawaki yaidana oto olu kiki lo gedenaiye. ¹⁸ Eti o gedageto ya linateki felegaga wenenala ma muki yaki lakoina Kilisto siya-muluna lumu-lumu o minami monala naba-naba, fana-fana ba loto omo uto, akaimati dimo uto, akaiyati lumumo wimo monala ya kokatoti kolinawamo auma gimageto olunawae. ¹⁹ Ido siya-muluna lumu-lumu o minami monalawa kate-manede olu fulo edami mona ya kolife lato ya Goti faitoto minomo idami we yakafo mino faito gedenaiye, loto loumu-umu o minowe.

²⁰ Ena amo aumala yamo luteu lono olu-olu o minami yamu ya neta oto meletu o-o imo we yakafo neta mamu loumonimoti kate kiyonimoti muki ya olu fulo edemo uto lono naba-naba ogofuto olu minami we ²¹ ya kuliya akaiya dimo wimo ya mono wenenala mau minonidokati ido Kilisto Yesudokati ya wenena muki kedemo idamo mene-mene oti diti kuliya olu faka lato akaiya dito minomo uto minenaiye. Ona.

Ounakafo olu lawoko o ledaito u lawoko minonimo ka

¹ Etito namo Wekola lulau mino edomo yamu nela fi nedato minomo wekafo kati oluto ka ama eti loto logiminagolowe. Kolalo. Linate mona lalo melenawae, loto iyaina o gedaido aya monalo yako moinalo. ² Etiti monitima ya inanimu ukadiluti oluti idámoti, amene meleti you loti monimoni o minalo. Ena wenena maleka monanina eleka fi giminawamo ya itibi seti-muludi gimi minoti, sodoti ekeleti moni minalo. ³ Etiti moninawamo ya you amene mona yakafu nela kutifamo yaidana oto Ounakafo olu lawoko o ledaigu yau apasotenaiye, loti koti kiyaba otiko moinalo.

⁴ Amo ukana lawoko, ido Ouna lawoko ne.

Ido ayaidana oto ya namomu koliti kiyabane alo, loto lute fiyami ka yaki lawoko ne.

⁵ Ido Wekola lawoko ne.

Ido koli kikitonimo ya lawoko ne.

Ido noku wi ledami ya lawoko ne.

⁶ Ido Goti Metefo lawoko yakafoko wenena, neta-mata, muki olu fulu gedeto kiyabate we minoto, muki luteu mino ledeto, muki minonigu yau lonola olumo idami we ya lawoko ne.

Mono auma wi ledeto lonolalo fulu ledami ka

⁷ Etito lawoko minoba, ido Kilistokafo mono neta ailo-ailo etito lumunae, loto kolaido ayalo nasafilila olu ailo-ailo oto lomami ne. ⁸ Yamu ya eti limo,

Amo akaiya idami ya kuwolafo-mota olu afima o gedeto nelau minamo wenena gilimito dito ya mono neta olu gimami ne, loto ka mono lufuwau (*Sng 68:18*) ya nemo ne.

⁹ Ido akaiya idaiye, limo ya egaidanamu liye? Komu ya lumu feumau mikau yau lomami ne, loto limo yaki ne. ¹⁰ Lomami wewa aya we ya dito kosina olu fulu edeto akaiya dito mulalo idami ya neta-mata muki netau mino faitoto minenae, loto lomaidoti idami ne.

¹¹ Ido aya we ya wenenala ma ya aposolo lono olunawamo auma gimaiye. Ido ma ya polofete lono olunawamo auma gimaiye. Ido ma ya eba negu-negu moniti kala kuwa lo oloto giminawamo auma gimaiye. Ido ma ya mono kiyaba we minenawamo auma ido mono wenena api gilibinawamo auma gimaiye. ¹² Eti o gedami, ya felegaga wenenala olufe-fe lo gedato, mono kouba-naba lonola olumo wogeto, Kilisto ukana u naba dito gedenaiye, loto etito gimimo wiye.

¹³ Mono netawa etito lomami, ya lonolawa olumo uto uto, ya muki koli kikitoto, ido Goti Nalafa monala kolife loto onido, yalo ya lutekate lawoko melogeto, Kilisto ge ona dimo we yamaidana oto lamo mono wenenala gedoti minenawae, loto mono netawa lomami ne. ¹⁴ Netawa etito lomami, ya oiya amalekati nomilipa kefolamaidana oti minámenawae, loto lomami ne. Nomilipa kefolo ya no satoto imo epekafo neta oluto olu ya ama imo yaidana oti minae. Ido ayaidana oti monoku ge ádamo wenena ya ka mono ailo-ailo ka suki-faki lenawamo wenena yate ka ona kula kanuwaloti ika o ledenuwe, loti koni wi-wi amo ka lenawamo ya koliti kopa u yau-amau oti mono ailo-ailo koli kikitoti ae.

Eti afa, ido lamo ya oiya amalekati ge ádamo nomilipa kefolo yamaidana oti minámenawae,

loto mono netawa lomami ne. ¹⁵ Etito lomami, ya sete-mulude gimi-gimi o minenumo yamu ka ona kula yako loto, ido manede nemo we Kilistodokako mona muki melenumo yamu ya gedoti minenawae, loto mono netawa lomami ne. ¹⁶ Amo ya manede neto, ido wenenala muki ya ukana minoninako, amodokati olu kutifi ledami nela muki olu auma wi ledami yakafo olu enu wito ekele gunado lede minami ne. Eti o ledaito, ya kofala-ana-kiyana minonimo wenena muki ya mono lonote efe loto olonido, ayalo ya setemulude gimi-gimi o minonimo yamu ya ukana naba dito ufe loto gedomo unaiye.

Kofawa moninumo ka

¹⁷ Aya yamu namo Wekola lulau mino edomo wekafo amo onobalalo ka auma wito logimi-nagolowe. Kolalo. Linate oiya amalekati ya ailo feka wenena luni-kani fa netamu koliti moinamo yaidana oti moinámalo. ¹⁸ Amo ya seni-muluni gedinako, yamu luni-kanigu kolife ádoti, Goti omude kofawa mino kolimo dinumo mona lomami ya meni umuti, mino faiga iti ya kani-manini sini naba-naba diye. ¹⁹ Kani-manini sini naba-naba dito ya ukanido kolámoti, kopanapa moninawamo monaleka yako ukani fulo meleti ya neta olunumolae, ama neta olunumolae, loti ilulu kuti moinamo ya mona fuma wiyami yaidana-amaidana melemo u-u amo wenenaminae.

²⁰ Amo ya eti o minafa, ido linate ya Kilistokafo yaidana mona gilibámami ne. ²¹ Aimola monala koliti, ido amo lulau mino edamo yamu api gilibami, ya Yesu lulau ya ka ona kula mino

edaiye, loti koliti, ²² ya monatina komu melamo luti lila ya kopa netamu kolito koti wito olu kopa o gedami luti yama fulitalo. ²³ Fulititi ya oudi-kati olu kofawa o gedami ya oluti, ²⁴ luti kofawa ya Goti aimola monala yamaidana oto ka ona kula monala lalo fele lema nemo monau yau olu oloto pi gedami luti ya olu yau wiyalo, loto api gilibami ne.

²⁵ Etito mono wenenate muki yaki amo ukana lawoko yakafoko kofala-ana-kiyana minoninako, loti suki mona fulititi, lokoli-fakoli enawamo ya ka ona kula yako loti minalo. ²⁶ Seti-muludi kala-kala lagetoma, ya nosámami mona meletenuwe, loti alako fo faifa nedo yako setimuludi olu you loti melalo. ²⁷ Eti oti ya kamade ki-ki imo we Satani ya kanu wi edámalo.

²⁸ Linate yauti mate ugele o-o amo wenena yama oiya amalekati ya ugele ámalo. Ugele ámoti, lono lalo neta yako auma witi olalo. Eti oti ya wenena ma ka keina ukanido minagetoma ya ani olu faka loto neta ma giminumo ya olunune, loti lonowa lalo neta inanimu adikafo ya auma witi olalo.

²⁹ Ka nosámami wetiguti lomámaneyo. Ka laloko wenena olu auma wi gedenami ka u efe lenami ka yako loti ya kolinawamo wenena nasafili o gedenaiye, loti aya ka yako wetiguti lomaneyo. ³⁰ Ido Goti ya efili gedenami kamena nabalo yamu koliti amo wenenala ona minone, loti kolinawae, loto Ouna Felegaga ya ainala yaidana oto oudi-lutigu mele gedami we ya siya-muluna olu keina koli edámalo. ³¹ Seti-muludigu ekefa imo mona, ido seti kala-kala limo mona,

ido koti fudimo mona, ido kai-kai melamo mona, ido kamani kiyamo mona muki, ido nosámami mona muki yaki kiliyatigu yauti fulo faiga italo. ³² Fulo faiga iti ya Goti wenenala muki olu lalo o gedeti, seti-muludigu koliti lifimani kilili o gedalo. Gotikafo Kilisto lulau mino edeto linate lifimatina kilili o gedami yamaidana oti linate ya wenenatina lifimani kilili o gedalo.

5

Mona nosámami fulitoto Goti monala ege melenumo ka

¹ Etito Goti nomilipala siya-muluna gimami wenenama minanako, yamu amo monalalo ege meletiko moni minalo. ² Eti oti moniti ya Kilisto siya-muluna lomami yamaidana oti setimuludi gimi-gimi omo uti moinalo. Amo yamo siya-muluna lumuto ya Goti yokila ki umamo neta ladanuwa imo yaidana oto aimola ukana umaima ya lamomu umami ne. Eti o ledami ya linate ayaidana oti seti-muludi ya gimi-gimi omo uti moinalo.

³ Etiti moniti ya kopa olu onamo mona ido fuma wiyami mona muki ido ko lalo-talo melenawamo mona ya linate minagu ya oloto pitenaiye, loti monawa yamu ka kefo efemaki ádalo. Linate ya felegaga wenena minama nenako, yamu ufe lenami mona yako melalo. ⁴ Ido ukanido kolamo kati, ido fa kati alikani kati yaki muki ya linate minagu ufe ádainako, yamu yaidana ka ya ádalo. E'e, siyane, lalole, loti nasafili ka yako loti moinalo. ⁵ Aya yamu ya eti loti koli gedoti kolama ne: Kopa olu onoono amo wenenati, ido

seni-muluni fuma wiyami wenenati, ido neta-mata maki maki olunumolae, loti, netawa ya koli umuti kouba-naba o edamo wenenati, yaidana wenena muki ya u Gotite Kilistote kiyaba we wekudi kiyaba o ledamo ebanigu yau eba ma olámenagilae, loti moda koli gedoti kolamo ne.

⁶ Aya mona yamu ya ka koliti kolámoti amo wenenadoka ya Goti siya kala-kala limo ka moda oloto pi gimainako, yamu wenena mate fa ka logiminawamo ya kote witenawae, loti ya kolato kula ámaneyo. ⁷⁻⁸ Linate komu ya sinidimo wenenala minomo idamoma nefa, oiya Wekola lulau mino edeti ya lamena wenenala minanako, koliti kolámoti amo wenenawadoka ekelámoti, lamena nomilipala mona meletiko moinalo. ⁹ Moda kolafe? Mona lalo ido efe limo mona, ido mona ona kula muki ya lamena yakafo kulawa olu oloto pi-pi o minami ne. ¹⁰ Etiti moniti ya neta enune, lotima ya Wekola omunalo lalo enami nefe, ido nosámenami ne? loti kolife lotiko ya eti alo.

¹¹⁻¹² Eti oti ya sinidimo mona, kula oloto piyámami monalo ya koina wiyámalo. Amo yate falukuti mele minamo mona faifa wetata enumo ya ukadelo kolinumoma nenako, yamu olu lamedo o gedalo. ¹³ Eti o gedenumo neta-mata ya lamenakafo netawa monala kula olu oloto pi edenami ne. Ido monawa oloto enami neta ya u eikawa wito lamedo minenami ne. ¹⁴ Yamu ya eti lonimo,

Linate oku onamo wenena ya neidalo. Fo-laguti neidato ya Kilisto olu lamena o gedo-nagoliye,
loto lo-lo onimo ne.

¹⁵ Yamu linate ya koti moinalo. Ka maninigu minámami wenena yaidana oti moinámoti, ka luti-katigu nemo wenenaida mona meleti moni minalo. ¹⁶ Oiya ama ya kamena nosámamima nenako, loti kamenatina ya fa fulámoti, Goti kanulalo koti moinalo. ¹⁷ Etiti ya ka kolámamo wenena yaidana oti moinámalo. Wekola lalo eyami mona ya kolife loti meyalo melalo.

¹⁸ Ido no noti kudu-kudu kilámalo. Yakafo ukadi-oudi-luti-kati olu kopaitenagolo ifa, ido linate oudi-luti-katigu yau Ouna mino faito gedegede ageto minalo. ¹⁹ Eti o minoti ya lokoli-fakoli enawamo ya Ounakafo olu koto gedageto, mono nema lofi mele edeti, ya Goti ka lufuwala yauti nema loti, ido inanimono nemanina loti, ya Goti ebola nema loti ya wetiguti yako ádaló. Oudi-luti-katigu muki ya nema loti Wekola loumalo. ²⁰ Eti oti ya kamena-kamena neta-mata muki yamu siyane, lalole, loti Wekolate Yesu Kilisto kuliyalo ya Metefo Goti loumalo.

We wena kanina

²¹ Kilisto ya Wekolate ne, loti kuliya olu faka loti, Goti wenenala muki kiyanido ya minalo.

²² Linate wenaipa ya Wekola kiyanaló minamo yamaidana oti linanimoni wadibo kiyanido ya minalo. ²³ Kilisto wenenala mau naba ya amo ukana minonimo wenena olu omude kami we amo ya manede nemo yamaidana oti wemomo ya olonibo-mota manini ya minae. ²⁴ Yamu Kilisto wenenala mau naba ya amo welalo golodamo yamaidana oti linate wenaipa ya wadibo ka lenawamo muki ya koliti golodalo.

²⁵ Ido linate wemomo ya olodige-mota setimuludi gimalo. Kilistokafo wenenala mau naba ya siya-muluna lumuto, lamomu kolito oto meletoto imo mona ya fulito folami yamaidana oti linate wemomo yate olodige-mota ya seti-muludi gimalo. ²⁶ Amo folami, ya wenenala mau naba ya kala yakafo noku wito olu mo lo ledeto felegaga o ledenae, loto folaiye. ²⁷ Eti o ledami, ya luteu subulafe, ido kisilupafe yaidanaamaidana neta ma minámageto minoto, mo loto felegaga wenenala minogeto olu lamena o ledeto ya ko meloneto nanimo wenenane minenawae, loto eti o ledami ne.

²⁸ Ido ayaidana oti linate wemomo ya linanimo ukadimu kolamo yamaidana oti olodige-mota ya seti-muludi gimalo. Olonafo siya-muluna umami we yakafo aimola ukana-lula-kala yaki lakoina siya-muluna umu minaiye. ²⁹⁻³⁰ We ma aimola ukana koli nosámami umunami we ma minámaiye. E'e, muki ya ukani wela-neta umuti, kiyaba lalo otiko minae. Kilisto wenenala mau naba ya amo ukana kofala-ana-kiyana minanako, amokafo kiyaba lalo o gedetoko minami yamaidana oti wemomo muki ya inanimo ukani kiyaba lalo otiko minae. ³¹ Etito ya eti limo,

Yamu wemomo yate onibo menibo fulo gedeti olonibodo ekelamo, lele ya ukani u lawoko oti minenawaiye,
loto ka mono lufuwau (*Stt 2:24*) ya nemo ne.

³² Falukami kawa ya ka naba ona kula nefa, ido namo ya Kilisto yaki ido wenenala mau naba yakimu kolito lowe. ³³ Ido linate wemomo muki

yaki linanimo ukadi-luti-katimu kolamo yamaid-ana oti olodige-mota ya seti-muludi gimalo. Ido wenaipa linate ya wadige-mota kulini olu faka lalo.

6

Onige menige nomilipani kanina

¹ Ena linate nomilipa ya otige metige wenido golodamo mona ya efe limo mona ne, loti Wekola lulau mino edeti wenido golodalo. ²⁻³ Aya yamu ya eti limo,

Otibo metibo kulini olu faka lalo,
loto, ido ayalo ya ka ma eti limo,

Eti enawamo ya mikaleka ama ya mino koliti kamena fana minomo dinawae,
loto ka mono lufuwau (*Kis 20:12, Lo 5:16*) nemo ka, ya lo melami kalo, ayalo ka ma mene oto lo mele lomami kawa komu ka ya ne.

⁴ Ido linate menibo-mota yate nomilipatina seni kala-kala lenami mona mele gimámoti, Wekola kala efe loti auma witi kanido meleti api gilibiti, kiyaba lalo o gedetiko minalo.

Kouba-naba wenena ido wenabanina kanina

⁵ Ena linate kouba-naba wenena ya Kilisto welalo golodamo yamu luti-kati lawoko meleti koli koliti ukadi ololo oti mikaleka wenabatina wenido golodalo. ⁶ Eti oti ya wenena omunido lonowa ologeto leye lalo melenawae, loti olámalo. Kilisto kouba-nabala we minone, loti luti-kati kokatoti Goti lalo kolami monalo mele oluti walo. ⁷ Eti oti ya seti-muludigu lalo koliti auma witi kouba-naba o gedeti enawamo ya moda wenena yamu koliti olámalo. Wekolamu koliti ya olalo.

⁸ Etiti olunawamo ya moda eti loti koli minae: Mate nelalo minoti kouba-naba lono olamo wenenafe, ido ma faifa minamo wenenafe, mukite mona lalo efe loto melonido ayalo Wekoladokati lifima olu itibito olunagolone, loti koli minae.

⁹ Ena linate wenabanina moda ayaidana mona mele gedalo. Amoki linateki lakoina Wekolatina kosinau nemo ya wenena iya meletto eika wiyámami wema ne, loti koli minama nenako, loti olu ya ama oti logimámalo.

Mono lowa-fina ka

¹⁰ Ena ka ma lawoko ama ya eti loto wi fuli lenagolowe. Kolalo. Linate Wekola lulau mino edato ido amo aumala naba-naba mino gedaito agu yau auma witi minalo. ¹¹ Eti o minamo ya kamade ki-ki imo we Satanikafo ika o ledenae, loto kote wi-wi imo monala o fedagetoma, ya auma wito minenune, loti Gotidokati kiya-lawe kefa-nafa muki ya oluti minalo.

¹² Moda kolafe? Lamo lowa-fina fiyonimo ya mikaleka wenenaki fiyámone. E'e, kosinau Satani enisolela nosa naba ámamo kimiwela muki yaki fito, wenabani yaki fito, kulinigi weni yaki fito, sinidimo mona ama mika negu-negu kiyabani we yaki fito, yaleka wekiko fiyonima ne. ¹³ Yamu ya nosámami we fi lofenawamo kamenawalo ya itibito fi ginito lowa-fina fi fulito auma wito minenune, loti Gotidokati kiya-lawe kefa-nafa muki ya oluti minalo.

¹⁴ Eti o minenawamo ya etiti auma witi minalo: Ka ona kula yakafo kime yaidana ageto ya oluti wiyalo. Ido efe limo mona yakafo ikite lawela

yaidana ageto ya oluti wiyalo. ¹⁵ Ido kala kuwa you amene ka olufe lo ledami yakafo kiyadelo neta yaidana ageto ya oluti wiyalo. ¹⁶ Ido koli kikitonimo mona yakafo lawe yaidana ageto ya kamena-kamena olu faka loti olu minalo. Eti ato ya nosámami aboga yo limo ilela muki ya ukanidoti keleutageto ya efinaiye. ¹⁷ Ido olu omude kami yakafo manede lawe yaidana ageto ya olu moufalo. Ido Goti kala yakafo Ounadokati emi fana yaidana ageto yaki olu minalo.

¹⁸ Eti oti ya leda lunaga kamena-kamena Ouna lulau mino edeti mono ka mona-mona loti neta-mata muki yamu Goti loumutiko minalo. Etiti loumamo yamu ya ko kopaitámoti auma witi kiyaba o-o minoti felegaga wenenala muki yamu koliti ya loumutiko minalo.

¹⁹ Ido namo yaki lakoina loumu nedalo. Eti ato ka wenelo mele nedageto ya kala kuwa lalo falukami kala ya wenena kolife lenawae, loto koli kolámoto lo oloto melenaiye, loti namomu loumalo. ²⁰ Aya lonodo ya nilifi melaito olomo yamu nela wi nedamo minowe. Eti o nedamo minofa, koli kolámoto kane kune logimo, loto lonowa nomaima nenako, loto auma wito logimi-nae, loto kolomo yamu linate namomu koliti Goti ayaidana oti loumalo.

Onowaleka ka

²¹ Ena oto meletu o minomo monane ya kolina-wae, loto mono wenenate Wekola lulau mino edeto mono kouba-naba lono olu-olu imo we Tikikusikafo oto ya monane muki ya logiminagoliye. ²² Logimageto, ya oto meletu onimo

monate kolato ya seti-muludi olu aila wi gedenaiye, loto linatedoka ilifoneto ya auwa aiye.

²³ Ena Metefo Gotidokati, ido Wekolate Yesu Kilistodokati ya you amene mona linate mono wenenatedoka mino gedeto ido koli kikito umamo mona yaki seti-muludi gimi-gimi o minamo mona yaki ya mino gedenaiye.

²⁴ Linate Wekolate Yesu Kilisto seti-muludi ona kula minowa-minowa oti umumo wamo wenena muki ya nasafili mona moda mino gedenaiye. Modae.

Gotiki olu kutifi ledami ka kofawa
The New Testament in the Komongu dialect of the
Siane Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Siane long Niugini

copyright © 1991 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Siane

Dialect: Komongu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

16002536-bc8f-5779-8e88-c1fed5ba4079